

Inv. 29 24.382.

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
ORAȘUL PIATRA NEAMȚ

Nu se împru-
mută acasă.

REVISTA

SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC DIN JUDEȚUL NEMȚU

APARE O DATA PE LUNA

Anul III. PIATRA-N. 15 Septembrie 1898. No. 1.

CĂTRĂ CETITORI,

Revista societății corpului didactic din județul Nemțu, au apărut cu începere de la 1 Septembrie 1896—și la 1 Septembrie a. c. împlinesce doi ani.

Membrii societății, întruniți la 23 August a. c. în localul școlii de băieți No. 2 din Piatra N. conf. art. 10 din statutele publicate în No. 1 al revistei pe anul I, au luat cunoștință de la administrația revistei, de mersul ei.

Vedend că a fost un mare număr de abonați din toate gradele de învățământ din țară, numeroase scrisori de la persoane ale căror merite pedagogice sunt recunoscute, din care se vede cât de bine a fost și este apreciată și primită revista—și mai multe cereri de abonament pe viitor, s'au convins că și **revista** noastră a fost considerată între puterile, cari lucrază la îndrumarea pe calea progresului, cătra care merge cu pași gigantici dascălimea și școala.

Incurajați de acestea și în speranță că pe viitor va fi sprijinită și mai mult, cu mare majoritate de voturi au decis cele ce urmăză:

Art. 1. *Societatea se declară prelungită și revista va apărea și pe anul al III-lea, care se începe de la 1 Septembrie a. c.*

Art. 2. *Toți membrii corpului didactic din Județul Nemțu sunt de drept colaboratori ai revistei societății lor.*

a). Va avea numai un singur comitet de „**Redacție și administrație**“ format din comitetul de redacție și cel de acțiune din anul al II-lea al revistei, cu singura schimbare că în locul D-lui Gh. Simionescu trecut ca director la Bucurescî vor face parte D-nii C. D. Gheorghiu de la liceul din Piatra N. și C. Vrăneanu.

b) **Cassier** s'a reales tot D-l Gh. Nicolau directorul școlii de băieți No. 3 din Piatra, pe adresa căruia se vor trimite: cotizațiunile, abonamentele, ori-ce cereri relative la expedite precum și chestiunile privitoare la redacție și administrație.

Art. 3. Toți abonații și ori care persoană competentă : Profesori de ori ce grad, **medici, autori**, etc cari vor bine-voi a ni da concursul D-lor pot scrie la revista. Articolele ce vor trimete, vor fi scrise citeț și numai pe câte-o față.

În revistă se vor publica : lecții practice, ca îndrumări sau în estenso, **schite de planuri pentru textul de pregătirea lecțiunilor**, articole și traduceri din pedagogie, psihologie, știința, **medicina populară**, literatură și istoriōre morale pentru școlari, informațiuni scolare etc.

Art. 4. Tōte dispozițiunile din statutele societăței și Procesul verbal No. 2 publicat în No. 1 al revistei pe anul al doilea, ce nu sunt contrare cu articolele precedente, sunt și rămân în vīgore.

Pentru anul al III-lea revista va fi **îmbunătățită în mod** **înălțor cu articole de medicină populară**, literatură, **schite de planurile lecțiunilor pe di**, necesare pentru textul de pregătirea intitutorului. prevednt la art. 51 și 55 al. B în regulamentul administrațiunei interioară a școlilor primare și cerut în definitivat și altele; căci ni s'a oferit

concursul mai multor persoane competente în asemenea materie.

Prin urmare credem, că vom aduce înlesniri însemnate colegilor noștri și nu ne îndoim, că vom avea concursul D-lor și mai mult ca în anii trecuți,

Dorind să ne vedem la lucru, vă salutăm.

Comitetul

A P E L

Pentru ca revista să pătă aparè regulat facem un apel calduros la toți acei, cari din diferite împrejurări au ramas cu plata în urmă pe anul I și al II-lea să achite totul în timpul cel mai scurt.

No. 1 al revistei pe anul al III-lea se trimite de probă.

Cei cari vor bine-voi a se abona, sunt rugați a achita înainta micul abonament de 4 lei pe an ; iar acei, cari nu se vor abona, a ni-l înapoi după ce-l vor ceti, spre a se sci în câte exemplare să se scotă fie-care număr al revistei pe viitor.

Din jud. Nemțu Profesorii și institutorii vor plăti tot 6 lei anual, învățătorii 4 lei, iar suplinitorii de la școalele de cătun 3 lei.

Comitetul

Calitățile didactice ale învățătorului

Cuvintare rostită în ziua de 30 Ianuarie 1897. cu ocazia patronului școlei Normale „Vasile Lupu” Iași.

Pentru serbarea patronului unei școale pedagogice am crezut că nu e mai nimerit subiect de ales de cât o chestiune pedagogică, care să intereseze masa elevilor.

Vă vom vorbi de *calităţile didactice ale învăţătorului*.

Titlul chestiunii îmi impune a face o deosebire de la început. De la un învăţător se cer—ca şi de la un preot—următoarele calităţi,

a). *Calităţi fizice: integritatea* normală a organismului.

b). *Calităţi morale şi civice*: să fie bun om, bun cetăţean, bun gospodar.

c). *Calităţi intelectuale şi didactice*.

Asupra fiecărei din aceste 3 categorii de calităţi s'ar putea vorbi în deosebi, putându-se spune lucruri destul de interesante. Aşa cât de instructive sînt lecţiunile, ce privesc ~~higiena~~ şcolii, şi a învăţătorului—Un organism normal, lipsit de defecte dăunătoare meseriei şi autorităţii învăţătorului; o sănătate perfectă sînt atâtea cerinţi, ce trebuiesc împlinite de acel ce se consacră carierei de învăţător. — Dar calităţile morale ca vast câmp de chestiuni cuprind.

Ne-am restrâns asupra calităţilor *didactice* din următoarele motive:

În calităţile didactice găsim rezumate mai toate celelalte categorii de calităţi. Învăţătorul are rolul de a instrui şi a educa. Azi noi nu înţelegem în alt mod instrucţia, ce se dă copiilor, de cât ca o disciplină educativă. Învăţătorul va învăţa pe copii *educându-i*. Cel vechi spuneau *instituindu-i*, cum cetim în Montaigne (Essais I, 25 „de instituirea copiilor“). Ca o păstrare şi amintire a vechiului înţeles s'a dat corpului de învăţători primari în Franţa numele de *institutori*, cum îl găsim pentru întâia dată în legea lui Condorcet din 20 April 1792 (art 2) Institutor e sinonim dar cu *educator*.

Pastrându-se înţelesul de *educator* celui ce învaţă carte pe copii în şcolile primare din Franţa—dovadă cuvîntul *institutor*, urmează că şi cel care învaţă la noi pe micii copii din şcolile primare, numit de noi *învăţători*, aŭ şi ei chemarea de a *educa* de a *institui*.

Prezenţa a două denumiri dată corpului nostru didactic primar: *institutori* şi *învăţători* nu e justificată prin deosebirea de chemare, de muncă, ci prin o imitaţie oarbă şi nejustificată, care a adus suprapunerea termenului francez de *institutor* peste cel românesc de *învă-*

tător, singularul justificat la noi prin înţelesul său propriu şi prin trecutul nostru cultural.

Denumirea de *învăţător* e cea mai proprie, căci în jurul acestui termen găsim o întregă familie de cuvinte: *învăţ*, *învăţare*, *învăţat*, *învăţător*, *învăţăcel*, *învăţămînt*, *neînvăţat*, iar la baza lui un curios fenomen de semoatică:

Păstrăm dar românescul termen de *învăţător* fără a înţelege că cel numit învăţător va învăţa numai, ci şi va institui, va educa, învăţămîntul întreg avînd azi un caracter educativ.

Imi place a aduce în sprijinul ideii mele observarea că dintre toate ţările din Europa, singura România are cei doi termeni pentru a numi corpul de profesori primari: *învăţător* şi *institutor*, pe cînd în toate cele lalte părţi e numai un termen.

Franţa: institutor; *Germania*: Lehrer; *Anglia*: Teacher; *Suedia*: Lärare; *Danemarca*: Skolelærer; *Olanda*: Onderwijzer; *Grecia*: Didascalos; *Rusia*: Ucitel; *Italia*: Maestro elementare; *Spania*: Maestro de primera ensenanza; *Portugalia*: profesor.

(vezi Buisson: „Dictionnaire de pédagogie, art. L'instituteur“)

Pentru a vorbi de calităţile didactice ale învăţătorului trebuie să-l considerăm ca elementul activ în şcoală.—Nu în orî ce sistem de predare, practicat în şcola primară, învăţătorul a avut un rol activ supt raportul didactic. S'a practicat multe zecimi de ani în şcolile primare — şi chiar secundare — un *mod* de predare, în care învăţătorul juca un rol foarte şters, dacă nu chiar nul, ca activitate didactică. Acest mod a fost *modul mutual*, zis şi Bell-Lancasterian.

Andrei Bell, misionar englez din secta Quakerilor (1753—1832). Trimes fiind în India la Madras, ca misionar, observă la şcolile pre-uteşti indiene cum copiii se instruceau unii prin alţii. În 1798 face cunoscut Europei acest mod de predare, practicat pe o cale naturală, în urma unui îndelung timp de practică şcolară de către *Iosif Lancaster* (1778—1838), institutor în Soutwark. Lancaster destăinuieşte

acest nou mod, de predare în 1803, orientându-se în mare parte şi după publicaţia lui Bell din 1798.

Că nu Bell nici Lankaster sînt inventatorii acestui nou mod, se vede de pe faptul că unul îl observă ca ceva existent la Madras, iar altul îl practică în şcoală ca un lucru desobişnuit în familie, cum observă în chip judicios ilustrul pedagogic ~~ian~~ Père Girard:

„Învăţămîntul mutual se află în familie. Să-mi fie permis de a cita familia, în care sînt eu născut, şi care de sigur seamănă cu toate celelalte. Mama mea, femeie deşteptă, harnică şi vioaie a crescut 15 copii. Ea avea în jurul ei mulţi copii, a căror educaţie o *presida* în cele mai mici amănunţimi. O soră mai mare învăţa pe cele mai mici lucrul fetelor. În lipsa ei, eu învăţam pe cei-lalţi fraţi a citi, a scrie şi a recita mici poezii. Îmi amintesc că îngîmfat de ştiinţa mea eram adesea foarte mândru şi aspru cu fraţii mei, ceea ce rare ori mi-a atras reprimande de la mama mea. Eu nu ştiam seanele blîndeţei cu exactitatea. Şi eu eram departe de a crede că s'ar zice într'o zi că e o invenţie ceea ce se practică în familie, ca izvorînd din instinctul „maternel”. (Père Girard „De l'enseignement regulier de la langue maternelle” Paris 1853, pag. 288).

Succesul acestui mod de predare se datoroeste nu atît valoarei sale didactice, cât împrejurărilor de forţă majoră în care se aflau statele în ceea ce priveşte personalul didactic cât şi de ordin curat economic şi financiar. Revoluţia franceză înscriind învăţămîntul gratuit şi obligator, ca mijloc de întărire a democraţiei, s'a simţit nevoia de creati acoli multe poporane. Învăţătorii lipseau, căci vechile institute ale lui La Salle şi Francke nu corespundeau noilor nevoi, ca unele ce prezentau un caracter clerical, nu democrat. În lipsă de dascăli primari s'a îmbrăţişat ca un dar D-zeesc acest mod, care satisfăcea nevoile urgente ale statelor, cu puţine cheltueli bugetare, de oare ce un singur învăţător putea prada până la 1000 de copii.

Fleu în asemenea şcoli erau împărţiţi pe căprării la *monitori* sau *redactori* generali şi secundari, așa cum s'a practicat şi în ţară la noi în special la şola Vasiliuana, întemeiată în anul 1828, April.

„Băeţii stăteau în nişte bănci în faţa păretelui, pe care erau atârnatate mari tabele cu litere sau silabe, şi de care erau îndepărtate prin cercuri de fer. Şedatorii sau monitorii făceau pe băeţi luători aminte asupra formei unei litere, apoi ordonau scrierea, care lucru băeţii escutau cu degetul pe nişte table de năsip. Şedatorii apoi observau şi îndreptau greşalele şi după aceea dădeau ordinul: „*îndrepteaşă primare*“ şi unul din băeţi, care purta acest titlu, trăgea cu o *mala* peste tebelele de năsip pentru a le netezi şi apoi se proceda la scrierea altei litere. După ce deprindeau astfel formarea literelor se începea scrierea pe plăcă şi numai când elevii erau înaintaţi puneau slovele pe hârtie. Unii profesori, precum era Verescu, de la clasul elementar, erau îmbracaţi în anteree şi *santamarca*, având fes pe cap şi se preumbla prin clasă cu mâinele la spete, privighind pe şedatori şi aruncând din când în când ochii pe tablele de năsip. Elevii erau cu toţii îmbracaţi în anteree, care li se ridicau uneori din dărăpt, când profesorul trebuia să aplice unuia din ei numărul reglementar de vergi pentru greşelele făcute“ (vezi C. Erbiccanu şi A. D. Xenopol „Acte şi documente pentru serbarea de la Iaşi“, Iaşi 1885 pag. 125).

Ast-fel funcţioneau scolile organizate în *lancastru*. N'au lipsit admiratori pentru asemenea scoli. Aşa lată ce cetiam în unul din însemnaţii istorici ai Pedagogiei :

„Scolarii divizaţi în mai multe grupe sau clase sint puşi sub direcţiunea imediată a elevilor mai înaintaţi, care îi învaţă a scrie, a ceti şi a socoti, după cum au învăţat şi ei de la învăţătorul lor.

Aceste ajutore poartă numele de *monitori*. Fie-care dintre dinşii au elevii lor, care şed într'o bancă sau stau în picioare în semicerc înaintea lui. Afară de monitorii mai sint în clasă şi alţi funcţionari: unul este însărcinat a supraveghea pe monitorii şi grupele lor; altul ţine registrul scolar, însămnă absentele, pune note; al treilea regulază cactele, destribue plăcile, modelele.

Acest mecanism pus în lucrare într'o sală vastă şi regalat prin comandamente combinate cu abilitate permite a se îndeplini fără de-

zordine și sgomot datoriile scolare, distribuite de mai înainte de învățător elevilor săi monitori. Un sistem sever de pedepse și recompense ține pe copii în o bună disciplină. Învățătorul tocmai ca șeful unei fabrici privilegiază totul și *intervine la cazuri dificile. O școală stabilită după aceste principii și condusă de un învățător abil oferă spectacolul cel mai frumos și impunător* : (Jules Paroz „Histoire de la pédagogie“, vezi traducerea Eliade, pag. 186).

Organizarea e ingenioasă în adevăr; se puteau căpăta rezultate uimitoare; dar toate acestea păcătuiau ca didactică. În modul mutual învățătorul era șters. Lipsit de contactul direct cu învățătorul, copilul era încredințat unui alt elev, care de și comunicativ în altele supt raportul vrstei, cât despre învățatură erau *scavul cărții*. Cartea devenea autoritară și totul se învăța mecanic. Nimic în asemenea învățămînt nu vorbea inimii, ci ochilor și minții pe o cale dogmatică, grece și abstractă. Se dezvoltă memoria mecanică; se învăța, *nu se educa, căci lipsea învățătorul*.

Aceste defecte au fost observate de la început; de aceea s'au aruncat în discredit cu toate avantajele materiale, ce oferea statelor. Iată în adevăr părerile pedagogilor.

„La început modul mutual fu obiectul unui adevărat entusiasm. Luînd lucrurile și văzîndu-le la suprafață acest entusiasm se explică. Scutit învățătorul de orî-ce grijă, se putea ținea o liniște perfectă și o disciplină severă. Școlă, care altă dată era teatrul atâtor dezordine prezenta acum o frumoasă priveliște. Fie care exercițiu se făcea la timpul său; mișcărilor erau regulate și vederea acestui roi de copii, *unde fie care era activ*, forma o priveliște răpitoare. Multe orașe s'au grăbit să deschidă câte o *școală mutuală*, ba chiar începuse a se deschide și pe în sate.

Lipsurile modulul mutual n'au zăbăvit să se arăte, tinerii monitori nu se puteau impune elevilor; vorba lor nu avea autoritate, căci nu venia de sus ca să inspire respect și ascultare.

Monitorii nu ațiau atîta ca să fie clari și înțeleși, ei nu făceau

decât repetau și cereau să se repete de către elevi ceea ce știa, dar fără pic de explicație sau comentarii. Învățămîntul era un învățămînt de cuvinte, așa că memoria singura putere sufletească pusă în acțiune nu putea reține de cât puțin, pentru că nu se vorbea nimic conștiinței. Repede s'a aruncat în despreț și desgustul a fost tot așa de mare ca și entuziasmul“.

(Vezi P. Vincent „Pedagogie“ pag. 185).

Alții văd alte răle în acest sistem :

„Monitorii nu învățau de cât pentru a comunica instrucția, iar nu a o infiltra. Înlocuind pe învățător ei erau nedestoinici. *Nu e adecvata educațiune de cât accia care vine din lucrarea directă și neconținută a învățătorului.* Școala mutuală era icoana numai a vieții; viața în realitate lipsea, căci ceea ce da viață este vorba caldă a învățătorului, și în acest sistem învățătorul nu învață de cât doar monitorii; *el prezida* (vezi P. Roussetat : „Pedagogie“ pag. 328).

În sistemul lancasterian lumea școlară era pusă în activitate, dar într'o activitate factice căci neluîndu-se în samă stările psihologice ale copilului păcatuia prin fundamentul său. Cartea era a tot puternică și în toate protestele făcute în cursul timpurilor de scriitori celebri ca: Erasmus, Montaigne și Rousseau, sistemul lancasterian nu se ridicase cu mult de asupra scolasticeii.

Lumea din carte o lume neînsușită pentru copil; n'are nici un rost nici înțeles; de aceea e grece, căci e factice. Mistuirea cărții se face cu greu; în lipsă de alte mijloce de-a o face accesibilă, s'a recurs la bătăe crezându-se mijlocul cel mai eficace de a îndemna pe copil la carte.

În acest sistem lipsia cineva, care putea ușura învățătura. Acesta era învățătorul. Ori cât de dibace să fi fost monitorul, el nu putea învăța de cât puțin și mecanic. Și știut e azi că pentru a învăța pe altul puțin, trebuie să știi tu foarte mult. Paradoxul lui Jacotot nu mai are azi ființă. Monitorii nu îndeplineau acesta cerință, căci și ei erau înaintați în carte—permită-mi se vorba—până la genunchiul broașei.

Văzîndu-se defectele acestui mod de organizare s'a căutat a le înlocui prin altul. S'a creat școli normale în toate părțile. Statele

am pus tot interesul în a-și înmulți corpul de învățători, bine pregătiți.

Silfințele lui La Salle și Francke, mai apoi ale lui Desterweg n'au ramas fără răsunet. Azi scolile normale se numără cu zecile, dacă nu cu sutele, mai în toate statele, care și-au impus sacrificii mari pentru a pregăti corpul de învățători. Și statul Român a intrat pe această cale. Dintre toate categoriile de scoli acele cari necesită cel mai mult cheltueli mai mari sînt scolile normale. Un elev normalist costă pe stat anual la 1100 lei, iar o normalistă costă peste 1400 lei anual.

Tote aceste năzuinți laudabile își au explicarea în convingerea adâncă ce aveam azi cu toții că o școală nu merge fără buni învățători.

Învățătorul tinde a înlocui cartea, dacă nu cu un auxiliar puternic pentru înțelegerea ei. El trebuie să fie cartea vie a școlii primare, o carte sigură, plină de viață și adevăruri, care nu numai să instruiască, ci să și educe.

Cartea singură făcea învățămîntul greoi și mecanic; învățătorul din contra e chemat a-i da viață, *caci el e sufletul școlii*.

În organizarea nouă schimbându-se sistemul, s'a ridicat rolul mare al învățătorului, ridicându-i-se cultura lui. Pentru noi azi învățătorul cată să fie un tînăr cu studii secundare, posedînd cunoștinți superioare celor ce are a preda. Ca să înveți pe alții puțin trebuie să știi tu cât de multe. În adevăr ce inimă nesecată de orientare în cariera didactică e cultura superioară, ce-o are învățătorul! Cel mărginit în cultură va dibui tot deauna, va greși în principiile didactice și va fi pus adesa în impas în dezvoltarea metodică a lecțiunilor sale. Un asemenea învățător va cădea lesne în rutină—rugina școlii.

Faptul acesta e simplu și elementar; de aceea sîntem din rîndul acolora care cred necesar a cere ridicarea nivelului studiilor în școlile noastre normale.

G. G. Gibbănescu

(Va urma)

Inaugurarea școlii No. 3 de băeți, din Pétra N.

Duminică, 20 Septembrie, s'a sfințit localul școlii No. 3 de băeți din orașul nostru, în prezența D-lui Ministru Instrucțiunii și al Cultelor, Dl. Spiru Haretu, care a bine-voit a onora peatra și inaugurarea acestei școli, venind să preșideze această solennitate.

Corpul didactic Pietrën, încunosciițat de sosirea d-lui Ministru, s'a grăbit a-l întâmpina la 8 ore a. m. la gară, unde Dl. Ministru mulțămind tuturor, a bine-voit a le fixa ora 2 „*pentru o mai de aproape cunoștință*” când cu multă bună-voință, Domnia sa, se întreținu cu dăscălimea locală, sfătuind și îndemnând pe fie-care și promițind tuturor că mult până în 5 ani școlile vor fi dotate cu toate cele necesare învețămîntului.

La 10 ore a. m. a avut loc inaugurarea. Lumea adunată în curtea școlii și aglomerația de pe stradă, dovedeau încă odată interesul ce publicul pune pentru școlă și instrucțiune.

Dupa sfințirea apei, Dl. Gh. Nicolau, directorul școlii ținu o cuvîntare, care captivă atențiunea generală și în special a acelora cari se ocupă sau cari se înțeleg și se interesază de școlă și mersul ei.

Dl. Nicolau arată importanța școlii, rōdele ce ea dă societăței și țerei, aducēnd, în sprijinirea cuvîntelor sale, citații din scriitorii strein și români.

Stărsînd cu acest capitol, trage conclusia: „*În școlă se dobăndesc cunoștințele cari porațuesc sentimentele, tendințele și înțelepciunea. Școlă numai, da cetățent și oșteut viteji țerei*”.

Trecēnd la condițiile, care trebuie să întrunescă școlă, D-sa stabili comparația cu școlă din trecut și marcēnd deosebirea, arată sacrificiile ce se fac azi pentru propășirea instrucțiunii.

Oratorul insistă cu stăruință și amăruițit asupra condițiunilor localului, mobilierului, aparatelor de gimnastică și grădina

şcoloi. Trece apoi la aparatele didactice şi lolósele lor pentru a ajunge la Invetator, pe care il vrea ~~apt~~ şi *conscincios*.

Ca mijloc de garantare a educaţiei ~~şi~~ ca ajutor material şi moral, arată necesitatea ospătăriilor de copii şi pe alocurea, a internatelor pentru elevii saraci.

Cu mult zel şi căldură apără, meritosul nostru coleg, higiena localului şi mijlocele de a se pute întreţinea curăţenia, ca unele ce influenţază aşa de mult asupra stărei fizice şi morale ale copilului; care dacă e din o familie cu dare de mână li va fi dragă şcolă curată şi bine întreţinută; iar de va fi din o familie miseră, va respira în şcolă un aer curat, pe care nu-l pôte găsi in casa părintească. „*Asemenea local—dice cu drept cuvint oratorul—va inspira copilului respect şi dragoste de şcolă*“.

Mai departe Dl. Nicolau, arată şi partea umbrită a tabloului: D-lui vorbesce, în o perfectă cunoscinţă de cauză, de piedicile peste care adese ori dă dascalul şi pentru a scote în relief influenţa corupătoare a mediului, crează un tip, *Ciopică E. Nicolai*, icopil din flori al unei servitoare, care numai găsesce unde să servescă, mulţămită viciilor ce cu multă generositate, mama, le-a transmis copilului prin ereditate şi contact. Ciopică fură pâne de la evrei, care-l urmăresc, il prind şi-l bat. Ciopică, pentru o bucăţică de pâne, face foc Sămbătă şi taie lemne la un evreu, care-i dă pâne şi rachiu. Ciopică mănâncă pânea şi be rachiul, se imbată şi dorme în crăşmă. De câte ori va dormi el astfel!! La şcolă, Ciopică, fură şi prins că a furat, minte. Ciopică strică ordinea, întrerupe lecţia, sustrage, prin îndemnul lui pe colegii sei de la implinirea datoriilor şi mergerea regulată la şcolă. Nu e viciu, care să nu fi fost inoculat prin ereditate şi mediu in acest Ciopică. „*In mahalalele oraşelor — dice oratorul, ca corolar a celor spuse—cuib de desfrân şi sărăcie, sunt numeroşi Ciopici*“ şi D-sa face un călduros apel la Ştat, Judeţ, Comună şi mai cu samă la filantropia publică, pentru a se putea răpi din ghiarele viciului pe aceşti nenorociţi copii.

În crearea acestui tip, Dl. Nicolau a egalat pe Perez. Studiul tipurilor de asemenea natură -- și cât de multe la număr -- ar folosi dascălilor mai mult și mai bine de cât întregi volume de „Educație“.

Oratorul, după ce adresează câte-va vorbe bine simțite copiilor mulțămesc, adânc miscat, D-lui Ministru de dragostea părintescă ce are pentru școlă, de calea pe care a îndrumat instrucțiunea, de apararea dascălului contra pasiunelor prin imparțialitate, lege și superiori harnici și competenți. D-sa mai mulțămesc consiliului comunal și D-lui Primar pentru jertfele făcute de comună cu clădirea noului local, arătând că acea clădire are nevoie de reparație, de încă 2 săli, fie pentru recreație, fie ca divisionare, după cum prevede planul—tip; de grădină, de îmbunătățiri și reparații la locuința directorului și de un servitor, unul nefiind de ajuns -- prost plătit cum e -- pentru întreținerea curățeniei și serviciul exterior.

Dl. Primar, luând cuvântul, după dl. Nicolau, arată ce a fost școlă în trecut, arată că pe acele vremi copiii se oftigeau, învățând carte, din cauza localurilor nesănătoase, că această stare de lucruri au deschis ochii oamenilor cari se interesau de instrucțiune și di cu di s'a pășit spre progres. D-sa speră că această stare va continua căci crede: „*că acei pe care îi vor aduce noile elecțiuni comunale vor continua cele ce vor găsi începute sau proiectate de a se face pentru școlă.*“

Dl. ministru, prin o cuvintare magistrală încheie în câte-va vorbe tot ce e școlă și progres. D-sa citează cu multa bună-voință câte-va idei emise de colegul nostru, aprobându-i părerile și modul de a vedea și experimenta. Dl. Ministru încurajază mult pe dascălii primari, de la care atât de mult se cere și amintindu-ne resboiul Franco-Prus, amintesc și citația: „că nu baioneata ci sarmantul învățător German a învins ne învinșii Franceși“. D-sa sfârși îndemnând la muncă și urând progres.

O salvă de ura și aplause unanime acoperi ultimile vorbe ale dl. Haret, care una câte una cădeau ca dulci picături de mângâiere și încurajare în inimile dascalilor, fericiți de a-l vedea și asculta. Dl. Ministru, cu o maestrie rară, în cuvântarea sa, a reușit să facă pentru un moment pe dascăli, să creadă că nu Ministrul ci Apostolul luminei naționale le vorbește. Și cât de sus, cât de nobil, cât de bun și iubitor, l-au vedut apoi dascălii, când farmecul cuvântului a dispărut!!

Fie-ne cu bine și noroc această inaugurare!

Fie ca localul școlii No. 3 de băieți să pună începutul unei serioase regenerări școlare și sociale.

Urăm stimatului nostru coleg, Dl. Gh. Nicolau, succes bun—succes cu totul afară de îndoală față cu zelul și dragostea de școlă ce-l caracterizază. Îi uram să guste cu abundență din dulcele fructe a recunoștinței atât de mult și bine meritate de D-sa. Iar în interesul școlii și al instrucțiunii îi mai urăm încă mulți ani și sinceri imitatori.

Zulnia G. Isăcescu
nascută Belcik

ALCOOLISMUL ÎN ROMANIA

Printre boalele cronice, cari bintue populațiunea țerei noastre în genere; atît cea urbana, cît și cea rurală, neaparat că *alcoolismul* ocupă un loc important, alături cu *Pellagra* și ambele întovarășite de *Syphilis* și întocșicațiunea palustră sau impaludismul cîtreera satele și orașele, formînd contingentul cel mai însemnat al bolilor constatate de medicii în serviciul județelor și comunelor, cu ocaziunea consultațiunilor gratuite, ce le dau atît la reședința cît și în ȋscursiunile lor lunare prin comune.

Chestiunea în sine, atât din punctul de vedere social și economic, cât și din punctul de vedere al sănătății publice, prezintă o importanță foarte mare. Este deci foarte natural că nu orî cine pöte fi în stare a o desvolta și da publicității în mod complet și satisfăcător, căci înainte de tôte se cere a poseda cunoștinți întinso și profunde de medicină și igienă și a avea, tot odată, la dispoziție tôte datele statistice absolut indisponabile pentru publicarea unei lucrări atît de importante.

De aceea dar, subsemnatul, vöind a pune la dispoziția publicului o asemenea lucrare, cred că cel mai nimerit este de a lasa să vorbească mai departe Memoriul original al distinsului nostru Hygienist, *Dr. I. Felix*, în privința alcoolismului.

Alcoolismul, sorginta relelor phisice, morale și intelectuale datorite abuzului de băuturi spirtöse, este cunoscut din timpurile cele mai vechi, din timpurile cele dintâi ale istoriei, pe cînd moralistii și pedagogii îl combăteau deja.

De abia încă în jumătatea a doua a acestui secol, în urma înmulțirii numărului fabricelor de alcool și a estențierii alcoolurilor din industrie, această boală socială luă o estenziune înspăimîntătoare și deveni un rău mai grozav de cît războele cele mai dezaströse.

Abuzul de alcool provoacă astăzi, mai des ca altă dată, leziuni grave, incurabile, în diferite organe, perturbari în viața intelectuală, stingerea funcțiunilor genitale, divorsuri, sărăcie și mizerie; delictes și crime.

Toate aceste cauze au forțat atențiunea lumii civilizate: Hygienistii ca și economistii, legislatorii ca și pedagogii, congresele speciale contra alcoolismului, congresele generale de Hygienă, de medicină internă, de boale nervöse, de alienațiune mentală; asociațiunile morale, filantropice, societățile de temperanță; studiază mijloacele de a preveni desastresele alcoolismului.

Preoții condamnă, de pe înălțimea altarului, abuzul băutu-

rilor spirtose, Magistrații discută această chestiune cu ocaziunea solemnității înăugurării anului judeciar. Membrii parlamentului o aduc pe tribuna corpurilor legiuitoare. Un mare număr de publicațiuni științifice și populare au fost făcute asupra alcoolului și alcoolismului, în diferite limbi la diferite popoare civilizate, publicațiuni, care formează bibliotecă întregă.

S'au propus măsuri fiscale și administrative, legi speciale pentru represiunea abuzului de băuturi spirtose și s'a recunoscut în fine că o singură măsură nu e suficientă pentru a înfrâna răul și că numai prin măsuri complete, bine cumpănite, variind după gradul de cultură, după moravuri, după condițiunile economice ale diferitelor popoare am putea inpuțina numărul victimilor alcoolismului.

La noi, de asemenea, alcoolismul reclamă o intervențiune energetică și inteligentă a cercurilor competente : la noi, de asemenea, s'au propus ea și în străinătate, măsuri fiscale și administrative, legi speciale. Unii au crezut că ar fi de ajuns de a copia măsurile luate de cele alte popoare ; alții au cerut oare care modificări. S'au publicat diferite lucrări dintre care unele studiază fără desulă obiectivitate și numai dintr'un singur punct de vedere această chestiune complicată. Unii având ca punct de plecare un patriotism rău înțeles, au negat extensiunea alcoolismului în România ; alții, din contra, pesimiști, au exagerat răul ; iar alții se miră că nu sunt de cât câți-va ani numai de cand se constată cazuri nenumărate de alcoolism ; cu toate că înainte de acesta epocă, alcoolismul era foarte răspândit. Acestia nu ar trebui să piardă din vedere rolul pe care îl joacă ereditatea în transmitiunea unui mare număr de leziuni a sistemului nervos, datorite alcoolismului și rezistența minimă a desedențelor din părinți alcoolici față cu acțiunea toxică a alcoolului.

Elementele necesare pentru a întocmi o statistică exactă și precisă a alcoolismului în România, ne lipsește. În adevăr, noi

cunoaştem numărul alcoolicii îngrijiţi în spitale sau a acelor cari se prezintă la consultaţiuni externe, a acelor morţi în oraş şi trecuţi în registrele stărei civile, în rubrica: *Alcoholism*, în fine, aproximativ, acel al alienaţilor, la cari abusul alcoolului poate fi învinovăţit. Aceştia însă nu formează de cit o parte minimă. Un mare număr ne scapă, fiind-că noi nu cunoaştem cifra alcoolicii înscrise în registrele spitalelor şi la dispensarea cu alte diagnosticuri, acel al leziunii prezente, fără diagnostic etiologic.

Maî sunt încă în oraşe decese, datorite alcoolismului, pe care medicul vericator, fie că nu a putut preciza cauza morţii, fie că nu a voit s'o facă aceasta, din consideraţiuni cătră familie, le clasează sub o altă rubrică.

În comunele rurale trăiesc mulţi alcoolicii, cari nu aleargă nici odată la medic şi cari se trec din viaţă fără ca nimeni să se fi interesat de cauza morţii lor.

Analele judecătoreşti furnică de afaceri, în care alcoolismul joacă un rol important şi de divorţuri datorite alcoolismului; câte căsnici mici ruinate graţie acestui viciu!! Ar trebui, în fine să posedăm o statistică anatomo-pathologică dresată în acest scop, după examenul cadavrelor de la morgă, din camerele mortuare ale spitalelor şi de la autopsiile medico-legale. Să nu uităm a cita toţi alcoolicii, cari ocupă o situaţie mai bună în societate şi cari sufăr de alcoolism fără ca ei sau familia lor să presupuo adevărata cauză a reului.

Statistica, ce va urma, nu po da, prin urmare, o imagină fidelă a alcoolismului în ţară la noi, ea ne arata existenţa reului, fapt confirmat prin urcarea consumaţiunii alcoolului, consumaţiune care merge crescând.

Nu vom judeca existenţa alcoolismului numai după numărul oamenilor beţivi, cari se dedau la escese sgomotoase în crişme, sau pe drumuri

Nu este intoxicaţiunea aceasta, băutura temporală, care

produce beția manifestă cu simptomele și efectele cunoscute de toți, singura cauză; obicinuința organismului cu alcool poate fi considerată ca tot așa de periculoasă, când doze succesiv crescânde nu mai produc semne vizibile de beție; căci aceste persoane, cu toate că în aparență sunt în stare normală, ele sunt însă deja intoxicate fiind continuu supuse influenței alcoolului, care a adus perturbațiuni grave în activitatea sistemului nervos, în viața intercelulară a tuturor organelor.

Ca și în multe alte obiceiuri, capitala escelează în consumațiunea alcoolului sub diferitele sale forme. Nici într-o parte cultul alcoolului nu s'a dezvoltat așa de bine și nu e atât de rafinat ca în București. Copilului, i se dă alcool ca medicament cu credință falsă că alcoolul îndreptă funcționarea imperfectă a diferitelor organe, provenită din imperfecțiunea educațiunii fizice. Femeilor tinere li se dă alcool pentru a combate anemia, pe care alcoolul nu o poate do loc înfluența. În timpul studiului *tinerii beu* și își fac un sport din băuturi, fiind că trebuie a fi în curent cu moda.

În timpul serviciului militar, cei care pot, adică sub-ofițerii beu. Se bea în cafenele, unde la cafe se servește cognac, la ceai rhum, ca parte integrantă a cafelei sau a ceaiului; se bea de asemenea multe liqueruri. Mulți funcționari, comercianți și alte persoane intră de două, trei și patru ori pe zi în una din numeroasele băcănii care cultivă specialitatea liqueurilor fine pentru a-și fortifica crierul ostenit prin munca grea de birou sau comptuar; pentru a-și deschide apetitul înainte de dejun sau de supeu; pentru ca stomahul deja plin să potă mistui mai bine ori pentru a dormi mai bine.

Să bea înainte de masă, să bea în timpul mesei, să bea încă și după masă. Să bea acasă, la restaurant, în cafenea, în cofetrie, în băcănie, în berărie, în suarele. Să bea vara pentru a se răcori și erna pentru a se încălzi. Să bea înainte de lucru

pentru a stimula forţele şi după lucru pentru a alunga osteneala. Omul cuprins are pivniţa garnisită cu vin şi bufetul cu liqueururi fine. Buteliile cu rhom şi cognac lipsesc rar, chiar în menajele cele mai sêrace, ele par indispensabile; cãci ne-am obişnuit a regula, cel puţin prin un cognac, diferitele neregularităţi ale vieţii noastre fizice şi morale.

În comunele rurale se bea de aseminea la fie care ocaziune: cînd cine-va n'are poftă de mîncare, bea; cînd se întîlnesc doi prietini sau două neamuri, beau; cînd se începe sau se termină o afacere, se bea; să bea la han, sau la crîsmă cu ocazia iearmarócelor şi a tîrguelilor ordinare; să bea cu ocazia naşterii unui copil şi a convalescenţei lehuzei; toată lumea bea la botez, la cununie, la înmormintare, la ziua sa de naştere, la ziua numelui, în zilele de serbători.

Locuitorii Bucureştilor, beau, în termin mediu, cel puţin de trei ori mai mult de cît locuitorii celor alte comune, după cum probează statisticile care vor urma şi cu toate acestea, în Bucureşti, numărul delictelor comise în stare de beţie şi a manifestaţiunilor tumultóse din cauza beţiei, atît în crîsmă cît şi pe stradă, este relativ mic.

(Va urma)

Dr. D. Apostolidi
Medic Judeţului Nemptu.

VISITA MORTULUI.

Vădusem pe cel viu trăindu-şi viaţa, ca toţi cei cărora drag li-traiul şi toate ale lui. Acum mă îndrumam spre locuinţa mortului. Mă ajunsese dorul celui dus; dus, parcă, de un veac.

Ce mult era de-atunci! cite şi cite s'aũ schimbat... şi cum s'aũ schimbat? Cum de tare mă schimbam eu-ĩnsu-mi: cit gol, cit pus-

tiu !! Cit de singur și de înstrăinat mă simțiam: singur între alții prietini; străin....între atâtea rude!!! Și cit de tare îmbătrânisem, par'că trăisem două vieți.

Pe drum, cunoscuții și prietiniți mă priviau; unii îmi făceau cîte un semn de bun-venit, alții îmi strîngeau mîna. Zîmbiam silit tuturor, me uitam lung după fie-care — ca un venit din altă lume.... Cit îmi păreau de veseli, voiniciți și tineriți, și cit de tare îmbătrânisem!!.

Incet, incet, mă apropiu: Se ivesc creșteto de mohumente, tăcere, liniște, singurătate: Ce bine le e morților! mirosă a verdeță uscată și flori vestede, iar vîntul de toamnă, alunecănd printre morminte șoptește dulce și îndemnător a liniște, singurătate și odihnă de veci.

Gem colonele de marmură sub greutatea corônelor, coronă artificiale, frumoase, scumpe. Ce mai lux, ce mai bogăție pe alocurea: marmură, fer, bronz, aur. Atita podobă pentru durere!!

De-o parte, singuratecă, se găsește movilița ne aședată încă în deajuns, netescuită de greutatea vre unei podobe de marmură ori de scos granit.

Pare așa cum a trebuit să fie în ziua cînd și-a primit oșpele-î pentru vecie. Cite-va rădicini de Chrysantheme uscate.. urme de alte flori... și apoi pămînt, țerină rece, peste care zac și putredesc două coronă artificiale, a căror coloră abia—abia se mai cunosc. Impreună cu ele zacc, putrezește, se decoloră și dispare, incet-incet, durerea celor ce le-au adus: Vine uitarea, sora morței. Ce ar fi de n'ar mai fi uitare?—Dar iarăși: dacă uitare este, dacă vine, de ce nu vine la toți de o potrivă?!

Lung, năcut, caut necontentit în jos: aștept par'că ceva: să ved un chip, s'aud un glas.... Nimic țerină și flori uscate. Mă plec iau o Chrysanthemă galbănă și vestedă, e udă ca și puținele ce au mai rămas. Cite-va flori din o corônă fără col're tot ude sunt. A călăt rouă?... sau am plîns, se vede.

O pornesc incet spre casă, ducendu-mi florea uscată, podobă ruptă de la locuința celui pe care nu puteam să ved.

Sorele înroșind inviorează un minut creștetele colonelor albe sau aurite și apoi alunecă după deal. Mă uit lung îndărăt: mi se pare că ceva mă trage într'acolo, că cine-va mă chemă înapoi.

Ce frumos, ce tlcnit e locașul morților și ce bine le e lor acolo, câtă liniște, câtă tăcere! și ce dulce le zimbeșce sorele în asfințit.

.

Ușa seîrție ușor, cine-va intră. Imi întorc capul și-l zăresc. — Era tot cum îl șeam: fruntea înaltă, rotundită și senină; ochiul viu, zimbitor și bun la căntătură; doar fața de-î era ceva mai albă și mai lucie, par'că. În mână ținea o *Chrysathemă* galbănă și uscată.

— Am venit și eu să te ved. Nu m'ai uitat, ai fost pe la mine și eu acuma îți întorc visita. Ia-tă, îți aduc o flöre. Nu mai am rose și mieșunele, nici macar lăcrimioare, ori viorele, cari știu că-ți plac. Îți aduc ce am. Și imi arată din nou *Chrysanthema* veștedă și uscată.

Amușisem. Mă temeam să mă mișc ca să nu pieră din ochi-mi năluca scumpă și de atât timp nevedută.

— Ce mă privești așa? N'ai nimic să-mi spuî? Ce-ai mai făcut? Ești schimbat, schimbat tare: altă dată umpleai o casă întregă. Ce-ți este, de ce nu dici nimic?

— Cum ai venit! abia articulată printre dinți. — Știam că n'o să te mai ved . . . și . . .

— Și iată că mă vedî! — Nu veniai să mă vedî totdeauna? și acuma ai făcut ca totdeauna, de și știal că n'ai cum să mă mai găsești. Ești acel-aș, neschimbat; acel-aș cum te-am cunoscut, cum te am cređut tot-d'e-auna.

Imi puse mâna pe umăr — o mină pe care numai o vedui, dar greutatea nu-î-o simții de loc.

— Vedî că și eu nu te uit și ia tă că am venit să mă fac vedu și să te ved. Ești mulțămit? Eram mut incremenit cu desăvîrșire. Numi rămăsese de cit ochii, țintiri asupra-î și urechile cari ascultau cu nesățu.

Căutatura-î induioşată alunecă uşor asupra lucrurilor ce mă înconjurau, apoi îşi şinti din nou ochii asupra-mi: mă privi lung, jalnic şi punând Chrysanthema pe masă, înaintea mea, plecă spre uşă zîmbind trist şi făcându-mi obişnuitu-î semn de salutare.

—Am să viu în fie care di la....locuinţa-ţi, disei cu sfială şi căutând a-l face să nu se depărteze aşa curînd.

—Da vino.... vino.... însă cu o condiţie..

—Care ?

Se întröse, luă batista şi-mi şterse, uşor şi încetişor, ochii ; apoi întinse degetul spre flórea de pe masă, udă încă.

—Să..... nu..... mai..... plîngi.

Simţii atunci că faţa imi era scaldată de lacrimi şi ne mai putîndu-mă stăpîni. isbucni în suspine, pe care în zadar acum căutam să le înăduş.

—Mă duc atunci, şi se îndreptă spre uşă.

—Dar dă-mi cel puţin mîna, nu te duce aşa.

Iară-şi se întörse şi veni spre mine cu ochiul dojenitor, dar blind si dulce. Pe geanăî, parcă, tremura o lacrimă :

—Să nu mai plîngi. Nu voesc să suferi. Ai plîns destul pentru mine şi.... pentru alţii.

Nu voesc să suferi şi să suferi pentru mine, ai suferit în de-ajuns prea mult, pentru o viaţă omenească.

Şi lacrima de pe geană-î alunecă încet pe obrazul alb şi întins ca faţa lucie a marmurei. Imi întinse mîna.... simţii-î o strînsoare rece, care mă îngheţă, apoi uşa se izbi cu putere..... dispăruse tresăriî, rîdicîî capul de pe masă căutînd, jumătate nebun, în juru-mi. Se revărsa de dîună: soarele îşi arunca, în dungî înflacarate, razele sale pe ferestra. Lampa ardea încă, un scaun resturnat era la picioarele mele. Capul imi clocotea, un jaratec imi frigea peptul, fiori de ghêţă imi lunciau prin tot corpul.

—Am vînt oare ?—şi privesc alăurit în juru-mi. Pe masă sta flórea de Chrysanthema purtînd pe foile-î uscate cîte-va picături.

Tot stinge-le-mi năvăleşce la inimă:—să fie oare cu putinţă ?.....

Dar încet, încet ved mai limpede, razele soarelui mă desmeticesc.... imi amintesc: da, fusesem la cinitir, făcusem o vizită celui dus.

Eu adusesem sermana flóre, care-mi trimitea mirosul ei de verdeta uscată.

Am luat Chrysanthema și deschidend un volum favorit, am pus-o la o pagină mult citită. O lacrimă, apoi încă una cădu pe ea și o udă din noți.

Cît imi părea de rău și ce n'ași fi dat ca veșteda flóre să nu fi fost adusă de mine.

Zorea

O SCHITĂ DE PLAN. ✓

Pentru textul de pregătirea lecțiunelor pe fie-care di, cerut la difinitivat—Comform art. 51 și 55 al. 3 din regulamentele adm. interiore a școlelor urbane și rurale.

1898 Septembrie 12 (Simbătă)

ora 9 $\frac{1}{2}$ —10 a. m.

Ocupația indirectă:

Divisia I: Scrierea cuvintelor cu *o* și *u* (oŭ-o) abecedarul

„Gh. A. P.“ pag. 7.

„ II: Adunarea numerelor întregi. Problema No. 18

Pagina 48 „Prajă“.

Ocupația directă: *Divisia III, materia anului al II-lea.*

DIN ARITMETICĂ*)

Fracțiuni ordinare.

- I. **Subiectul de ascultat:** *Impărțirea numerilor decimale.*
- II. " " **predat:** *Ideea de fracțiune ordinară.*
- a. *Mijloce de Intuiție:* O pară, un măr, o vargă, o linie, împărțite.
- b. *Intuirea:* $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{4}$ din pară, măr etc.—E xerciții: 3 pere împărțite la 2 băeți, etc.
- III. **Resumatul:** *Fracțiune ordinară se numește una sau mai multe părți egale, luate dintr-o unitate împărțită după voc.*
- IV. **Aplicarea:** Problema No..... pagina..... „Prajă“— (sau se poate dicta o problemă).

Impresia rămasă: Având la îndemână aparatele necesare, atenția a fost încordată și lecția reușită.

Gh. Nicolau

Directorul școlii de băeți No. 3, Piatra N.

*) De aci în jos schița planului, poate servi pentru clasa IV-a primară urbană.

LECȚIE DE ȘCIINȚI NATURALE.

Clasa a III-a primară.

Cele trei stări ale corpurilor

Plan dezvoltat

Copii, în ora acosta vom învăța încă ceva la Științele Naturale.

Pregătirea. Ce vedeți voi în clasă? (bănci, tablouri etc.)

Dar la tablă? (criță, burete). Dar pe drum? (petre, copaci)

Dar la isvõre ? în fntîni ? — (apã). Ce mai bem noi în loc de apã ? — (vin), — În ce ținem vinul ? — Ce mai ținem în gãrãfi, afarã de vin ?

Cum numiți voi c'un singur nume banca, masa, petrele, etc. ? — Ce sint. toate acestea ? (lucruri). Dar știți voi cum le mai putem dice ? — (corpuri). Dar apa, vinul, oțetul, ce sînt ? Sau cum le mai putem dice ? (și acestea sînt corpuri). — Așa dar ce numim noi corpuri ? — (Toate lucrurile sau obiectele din naturã, se numesc corpuri). — Nu mai cunoșceți voi și alte corpuri ? De exemplu, când facem foc, ce esã pe horn ? (fum). Dar în odãi afarã de toate lucrurile, ce mai este ? (aer). — Cine-mi pote spune ce-i aerul ? — Dar fumul ? Țineți minte deci, cã și aerul și fumul, sînt corpuri.

Tratarea. Îa puneți mâna pe bancã ! Cum e banca ? Dacă voiũ răsturna-o jos, sau voiũ duce-o în altã odac, își va schimba ea forma ? (orî unde și orî cum vom aședa-o, ea va romãnea tot așa). Luați în mâna o cãlãmarã ? Când o școțeti din tașcã și o puneți pe bancã, pe masã sau jos, își schimbã ea forma ? Dar hainele võstre, când le puneți în cuiũ se fac ele mai lungi sau mai scurte ? Firișõrele din care-i formatã stofa se desprind cad ? Ați mai spus, cã nici banca, masa, cãlãmara, nu-și schimbã forma, dacã le mutãm dintr'un loc în altul.

Știți voi din ce pricinã ? (pãrticelile, cari le formezã is bine lipite unele de altele). (Ca sã vadã ei singuri mai bine acesta, le arãtãm la o bucãticã de lemn fibrele lommõse ; la o bucãticã de cridã, la materie etc.) Luați sama ! Pãrticelele din cari-s compuse aceste corpuri, s'nt strins ținute între ele de-o putere numitã *Coesiune* (scrim pe tabelã). Așa dar, ce este coesiunea ? (puterea care ține strins unite pãrtic-lele din cari-s compuse corpurile).

Dar dacã lovesc cu un ciocan în cãlãmara, ce se întimplã ? Mai are ea forma din nainte ? Dar dac'ași trage cu putere haina ta, ce s'ar întimpla ? Ar mai avea ea forma, care-o are acum ?

Aşa dar ce s'a întâmplat atât cu haina cât şi cu călimara, dac'am întrebuinţat o putere asupra lor? Ştiţi voi din ce cauză când am întrebuinţat o putere asupra lor, ele ş'au schimbat forma? Luaţi sama, am să ve spun eu: Când asupra acestor corpuri întrebuinţăm o putere mai mare ca puterea lor de *coesiune*, ele îşi schimbă forma; fiind că le desprind fibrele.

Când îşi schimbă aceste corpuri forma? Ţineţi minte, că toate corpurile, cari nu-şi schimbă forma, de cât când întrebuinţăm o putere asupra lor, se numesc corpuri solide. Ce se numesc corpuri solide?

Ce beţi voi la masă? Când e apă într'un pahar îl puteţi răsturna cu gura în jos? De ce? Ce fel de corp e deci apa? (Care curge). (Le arătăm un pahar cu apă). Ia uitaţi-ve, (ce formă are apa din paharul acesta? (Are forma paharului). (Il restorn într'o ceşcuţă). Da acum ce formă are? Dar într'o sticlă? Aşa dar are ea forma ei proprie? (Ea ia forma vasului în care-i pusă). Ce corpuri mai cunosceti,—cari samănă cu apa? (Vin, oţet, unt-de-lemn, cernela etc).

Când am schimbat eu apa dintr'un vas în altul, a scăzut ea sau a crescut? Aşa dar când voi turna dintr'un vas într'altul: vin, oţet, cernela etc. îşi vor schimba ele şi volumul, sau numai forma?

Cine-mi pote spune din ce pricină curg aceste corpuri? (Fiind-că particulele din care-s formate nu-s ținute, e'o putere așa mare, strins unite între ele).

Ţineţi minte! Toate corpurile, ca apa, oţetul, vinul etc. cari n'an forma lor propio, ei o iau pe a vasului în care-s puse, fără a-şi schimba volumul, se numesc *corpuri licide*. La corpurile licide voi aţi vădut, că puterea de coesiune e mult mai mică ca la cele solide, din această pricină particulele lor se pot nişea cu multă uşurinţă şi se pot desprinde unele de altele.

Câte feluri de corpuri aţi vădut până acum? Dar ore nu-

mai solide sau lichide sînt t te corpurile din lume, cari le mai cun sce i voi? — Lua i sama! C nd facem foc, ce es  pe ho-g g? Dar c nd facem foc  i uităm să sc tem capacul de la astup tore, ce se 'ntimpl ? — (Se umple odaia de fum, fiind că fumul intră in casă). — Dar dacă nu sc tem capacul, ci deschidem u a la odae de alături, ce se 'ntimpl ? (Fumul trece in odae de alături). Ce formă are fumul? (Aprind ni ce h rtie  i s ring fumul intr'un pahar). Uita i-vă! ce formă are fumul din paharul acesta? (Are forma paharului). Dar dacă l'a i răsturna in alt vas, ce s'ar 'ntimpla? Numai forma  ar schimba-o? — Ce s'a intimplat cu fumul din odae, c nd am deschis u a de alături? Dac'a umplut două od i, că s'a intimplat cu volumul lui? (S'a mărit). Ce se intimpl  cu fumul din paharul acesta, dacă l'a i răsturna in alt pahar mult mai mare? (L'ar umplea  i ar lua forma aceluia). Mai cun sce i un corp ca fumul? — (Aerul). Să sci i, că mai sînt  i alte corpuri ca fumul  i aerul, cari n'au forma lor proprie, ci o iau pe a vasului in care-s puse; mărindu- i  i volumul, a a că umplu in intregime vasul in care le punem. Acestea se numesc *corpuri gazose*. La corpurile gazose, puterea de coesiune lipsese  cu totul, a a că p rticelele care le compun, se 'npr stie in t te p r ile.

Generalizare. Repetarea celor din tratare. Sc torea ideii generale: Corpurile t te sînt de trei feluri: solide, lichide  i gazose,

Aplicarea. Citirea buc  ii predată.

E. M.

Desvoltarea gustului de citit la copil.

A sci să citesci, e bine; dar cum se face, că elevii no tri inva  

a citi, fără a li se desvolta gustul de citit? A citi nu e lucru așa de ușor cum ne închipuim; trebuie mult exerciū și obiceiū.

Una din cauzele care contribuesc la acest rēn, este, că la noi nu se scrie pentru popor. Trebuie să convenim că: spiritele înalte pe care le-a produs țara noastră, s'nt pentru popor ca și când n'ar fi existat. In alte părți și cū deosebire în Germania sint scriitori cunoscuți și iubiți de întreaga națiune.

In țara noastră, putem dice c'avem două națiuni: una care citește, gândesce, scrie, discută și contribue la mișcarea culturală; alta, care ignorează acest schimb de idei, ce se face lângă ea, sau, dacă încercă a și'l apropia, sēmănă cu un om ajuns în mijlocul unei convorbiri de mult începută, unde n'aude de cât nume și desbateri de interese, care nu-î sint cunoscute.

A învăța pe copii să citească, este un bine iluzoriū, sau un dar periculos, dacă nu-î vom face capabili de a înțelege și iubi lectura serioasă, căci prin această îi vom pune la adăpostul seducțiunilor. Asupra unui om care citește mult, o scriere rea e departe de a exercita aceeași influență pe care o exercită asupra unui om, care citește puțin.

Una din reformele cele mai urgente pe care le reclamă învățămîntul primar, este de a provoca în copii gustul de citit. Pentru a ajunge la acest rezultat trebuie să facem lectură în clasă. Să nu ținem seamă de timpul ce pierdem, căci în loc de o lecție, de o scriere după dictare, care lasă capul copilului aproape inactiv, e mult mai bine să le citim o istorioră instructivă, sau descrierea unui fenomen natural, sau chiar un basm. Când în mijlocul tăcerii generale, urmat de un murmur de mirare sau de plăcere, institutorul va băga cartea în catedră, mulți din copii o vor urmări-o cu regret. Forma și colorea le va rămâne în minte și ori de câte ori o vor vedea, puținii vor fi acele cărora sa nu le bată inima. Cât de mare va fi bucuria unui copil alergător și cu bună purtare, când institutorul drept răsplată îi va împrumuta într-o zi cartea aceea după care li-a citit!. Acesta va face

pe cei cu dare de mână să roge pe părinţi să li facă present o asemenea carte.

Lectura e o aşă sorginte de plăcere în prima copilărie, că odată ce copilul a gustat din deliciale ei, orî ce stimulent sau încurajare e de prisos. Nu vedem noi copii de câte 2 ani, răsfoind cu plăcere câte o carte cu imagini şi istorisindu-şi lor înşi-le povestele ce le-au fost spuse ?

Nu rămâne de cât să procurăm cărţi copiilor şi nu trebuie să ne gândim numai la cei săraci, ci şi la cei bogaţi, ai căror părinţi de şi au cu ce să le cumpere, dar nu pun mult preţ pe citirea cărţilor, ce ies din cadrul şcolii.

Citire în comun, bibliotecii comunale, cărţi date ca premii, toate aceste mijloce vor fi bune, dar înainte de toate, şcola trebuie să posedă un număr ore-care de cărţi pe care să le lăse copiilor acasă, să le citească şi când le vor inapoia să resume conţinutul în scris sau prin graiu viu.

E vorba, ce cărţi să avem în bibliotecă ?

Operile de educaţie şi morală vor ocupa primul loc; pe urmă multă geografie: descrierea voiajurilor şi a ţărilor depărtate, cari vor deştepta în ei gustul de aventuri,—gust care nu s'a născut încă în ţara noastră—precum şi istoria marilor navigatori şi a voiajurilor modernî. Istoria ţării, în care să citească nu numai vitejii strămoşilor, dar şi neisbîndile lor, pentru ca copilul să-şi facă o idee justă de forţele noastre, şi să cunoască greşelele, cari ne au costat atât de mult. De ne vom arăta în tot-d'a-una victorioşi, nu vom putea forma inimii gata de a suferi şi a repera real. Istoria celor alte naţiuni de asemenea nu va fi neglijată. Ştiinţele naturale şi fizice precum şi artele mecanice vor deştepta multe vocaţiuni şi adese-orî cartea din mâna copiilor va trece în mâna părinţilor. Să lăsăm un loc mare poeziilor, fabulelor, anecdotelor, baladelor, legendelor, basmelor şi nuvelelor.

O bibliotecă, care va conţine operele mai sus notate, va transforma viaţa intelectuală a noilor generaţiî. Învăţătorii, cu deosebire,

se plâng, că li lipsese copii în timpul verii; citirea o vor putea-o face și la câmp. Când unul din micuții păstori ne va cere o carte s'o citească în orele de repaos, vom putea dice, că învățămîntul rural a eșit din perioăda preparatorie și embriouară în care a stat până acum.

10 Septembrie 1898 -

Cristina Belian

Directöră școlii de fete No. 3 din Piatra

Ceva despre cultura Albinelor.

Pr. I. Petculescu institutor în Pitești cu ocașiunea conferințelor generale din acest an, a ținut o frumoasă conferință despre creșterea albinelor, fiind autorizat de onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunii Publice*)

Pr. Petculescu începe cu istoricul albinaritului și constată bazat pe documente, că cultura albinelor a existat pe aceste locuri încă din cele mai vechi timpuri—Agatirșii, Geții, Dacii și Romanii, cari au fost cei din urmă locuitorii ai acestei țeri, au considerat albinăritul ca un isvor principal de bogăție. Poporele din peninsula Balcanică diceau:

„Dincolo de Istru pământul este plin și cuprins de mulțimea albinelor, cari împedică pe omenii de a înainta în calea lor“. (Xenopol).

Mai departe peste frontiera țerei noastre și alte popore aveau ca ocupațiune de predilecție apicultura precum: Grecii, Egiptenii etc. Virgiliu descrie viața cămpenescă a albinelor cum și foloau să dobăndesce omenirea de la aceste insecte—asemenea și Ovidiu înțeleptul Solomon când se adresa poporului, îndemnându'l la muncă dicea: *„Du te la albină și vei cunoște cât este de*

*) O asemenea conferință a ținut și la Slatina, Pitești și Râmnicu Vâlcea

lucrătoare și cât de curat lucru face pe care și împărații și proștii îl întrebuintează spre sănătate și de toți trebuie să fie iubită și glorioasă”.

Măi depărte D-sa continuă cam în următorul mod:

În Austro-Ungaria, suveranii, între care Maria Teresa, prin decretul ce dăte în anul 1775 ridică taxele d'asupra albinăritului scutind pe stupari de ori-ce taxe și luă dispozițiuni favorabile curentului acestei culturii. Măi târziu în țările Române, după cum ne asigură Dl. Xenopol, năvălind barbarii, cultura albinelor se împiedică întru cât-va; constituindu-se principatele, stupăritul își ia din nou sborul. Produsul mierei și al cerei cresc progresiv în cât începu a se exporta și în alte țări. Atunci domniii țărilor Române începură a pune taxe pe aceste produse; taxe pentru Domn și pentru casa statului. De și obstacolele începuse a se ivi, totuși cultura albinelor s'a perpetuat sute de ani în țările noastre.

Episcopul Catolic Galipol vizitând țările Române la anul 1610 se mira de cantitatea considerabilă de miere și ceară ce produceau țările noastre.

În anul 1777 un francez, anume Carra, ocupat cu educația fiilor lui Grigore Ghica, vorbind despre albinele din țările Române, relatează că în ambele țări se cultivă albinăritul pe o scară întinsă, făcându-se un productiv negoț cu mierea și ceara. Se știe că republica Veneției a făcut în timpurile vechi comerț cu Moldova. Venețienii dă-leau gospodărilor Moldovom titlul de Alteță serenisimă, pentru produsul cerei și al mierei. Pomologia încă era în florie în țările Române, căci din notița ce s'a găsit se constată că merele noastre creștesc erau mult superioare altor specii de mere din alte țări.

(Va urma)

I. N. Ciocan
Revisor scolar Muscel

T A B L O U

Cuprindând mișcarea populației școlilor primare urbane din județul Nemptu pe anii școlari 1886—1887 și până la 1897—1898 inclusiv.

Anii școlari pentru care se da relațiunile.	No. copiilor înscrși			An de pas esamey			PROMOVAȚI			Absolvenți		
	Băeți	Fete	Total	Băeți	Fete	Total	Băeți	Fete	Total	Băeți	Fete	Total
1886—1887	3163	696	3859	2272	393	2665	1561	257	1818			
1887—1888	3294	704	3998	2232	387	2619	1597	247	1844	7	2	9
1888—1889	3543	679	4222	2445	364	2809	1559	240	1799	8	3	11
1889—1890	3738	675	4413	2910	434	3344	1889	275	2164	17	3	20
1890—1891	3873	723	4596	2962	461	3423	2205	280	2485	132	4	136
1891—1892	4163	741	4904	3324	519	3843	1984	309	2257	182	6	188
1892—1893	4354	873	5227	3625	639	4264	2260	345	2605	257	9	266
1893—1894	4738	1178	5916	4181	892	5073	2614	417	3031	341	8	349
1894—1895	4940	1492	6432	4195	994	5189	2803	607	3410	336	31	367
1895—1896	4877	1508	6387	4050	900	4950	2828	576	3404	316	34	350
1896—1897	5348	1835	7183	4543	1189	5732	3041	739	3780	369	63	432
1897—1898	5103	1612	6715	4572	1201	5733	3276	801	4077	446	64	510

Revisor școlar, **Titus D. Mardarescu**

15 Septembrie 1898

O FAPTĂ LĂUDABILĂ

Dl. Dimitrie Corbu mare proprietar din Piatra N., a procurat și donat școlii de băeți No. 3 din localitate două mașini No. 1 și 2 pentru tuns, cu care elevii saraci din fie-care clasă, să se deprindă a tunde pe colegii lor saraci.

Pentru care subscrisul în numele colegilor și a elevilor de la această școlă îi aduce vii mulțumiri.

Directorul școlii, **Gh. Nicolau**

Piatra N.

1898 Octombrie 3